

DOMOVINA

Štampa vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se kvečijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 60 kr. temeljne petstotnine ter od vsake petstotne vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 80 kr., za četrto leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Nemiri na Češkem in Moravskem.

Grozne stvari so se godile na Češkem in Moravskem odkar je nastopilo Clary-Kindingerjevo ministerstvo, ki je takoj pri svojem nastopu zadalo češkemu narodu najhujšo zaušnico, ki si jo moramo misliti, na jezikovno ravnopravnost vernega naroda v Avstriji, kjer ima že po osnovnih državnih zakonih vsaka narodnost neovrgljivo pravico do svojega jezika v šolah, uradih in javnem življenju. A ta pravica se je z odpravo jezikovnih naredeb Čehom kratkomalo odrekla.

Pa še drugi nagib je bil, ki je Čeha razburil. Židovski življenjski, ki se je v severnih slovanskih deželah ukoreninil, kakor se zna zajesti le lim v sadno drevo, kakor se usesa sitni klošč v živalsko meso, ta objestni židovski življenjski se norčuje iz Čehov in njihovih teženj; glasno so ploskali nesramni Židje Kindingerju, ko je storil najhujši zločin češki narodnosti. In ali je potem čudno, da se je obrnila češka jeza v prvi vrsti do teh svojih sramotilcev!

Poslušajmo, kako sta razlagala nemire na Češkem in Moravskem Nemci socialno-demokratski poslanca Berner in Verkauf v državnem zboru!

Prvi je govoril dne 9. t. m. med drugim: „Socialni demokratje stojijo seveda tudi na stališču, da je zakrivila odprava jezikovnih naredeb krivico nad upravičenimi narodnimi zahtevami češkega naroda. Gotovo pa je tudi resnica, da se nahaja češko-slovanski narod na Moravskem v ostrem in raznovrstnem srdu zoper svoje židovske someščane. To nasprotje je nasprotje

plemena, nasprotje veroizpovedanja in nasprotje jezika, poklica ter socialno nasprotje. Vsi ti nagibi so se združili, ter so češko-slovanski narod vzdignili zoper Jude. In kaj je bil vzrok? Tu si morate enkrat pogledati moravske Žide. Moravski Židje vztrajajo tudi v čisto slovanskih krajih z ono trdovratnostjo, ki znači njihovo pleme, pri nemstvu. V nekaterih občinah, tako v Lundenburgu, Leipiku, Ostravi itd. imajo se Nemci za svojo nadvlado največ, ali izključno le Židom zahvaliti. In Židje izkoriščajo tam ob strani nemških fortšritlerjev to svojo moč brez obzirno v gospodarskem in narodnem pritiskanju, da izsesavajo in delajo brezpravne češke manjšine. Židje nimajo tedaj nikakšnega vzroka sedaj kričati nad krivicami, ki so se jim zgodile, dokler nadaljujejo sami tlačiti in krivico delati. In sedaj se je na Moravskem pripetil dogodek, brez katerega bi ne bilo prišlo do demonstracij proti Judom. (Umor krščanske deklice v Polni!) Končno je govornik apeliral na pravosodnega ministra, naj svetuje svojim državnim pravnikom, da ne bodo preostro postopali zoper demonstrante.

V drugačni luči pa je skušal pokazati notranji minister Körber dogodka in njih vzroke na Češkem, za to pa je tudi skupil od vseh poštenih poslancev, tako, da je moral umolkneti ter se odstraniti.

Ednako je obsojal krvave izgrede v seji dne 14. t. m. drugi poslanec Verkauf ter zvrčal glavno krivdo, da se je toliko krvi prelilo, da je padlo toliko žrtev, na policijsko upravo v Avstriji ter izpovedal o postopanju policije in sodnikov proti tem, kakor tudi o praksi konfiskacij listov, kar smo že zadnjič omenili pod notico „V Celju menda vendar ni tako?“

Pomenljiv je bil tudi govor poslanca Šilenyja v isti seji kot glavnega govornika v tej stvari. Isti je rekel: „Dočim ostale države v Evropi skušajo svojo moč razširiti, bojuje se v Avstriji za vprašanja podrejene vrednosti. Avstrija ostane zvesta svojim starim načelom za nadvlado manjšine, za germanizacijo in prusofilstvo. One, ki so zakrivali žalostne dogodke na Moravskem, je pred vsem iskati na ministerskih klopih. Na Moravskem vidijo nemški liberalci v nadvladanju manjšine nekaj, kar se samo ob sebi razume, na Češkem pa pomeni nadvlada Čehov kršenje ustave in izpodkopavanje nemškega stališča. Po raznih spletkah, katere podpirajo c. kr. uradniki, se zgodi, da neznatne nemške manjšine v čeških okrajih vladajo. Sredstva, ki se pri tem vporabljajo, zavela so mnoga leta sicer pohlevno ljudstvo na Moravskem v razburjenje, in če pride potem do krvavih izgredov, seve je to le izbruh jeze. Germanizaciji Moravske se vse žrtvuje, Moravska se naj po vsaki ceni iznarodi in germanizuje. Razun birokracije so na Moravskem Židje, ki najbolj delujejo za germanizacijo. Sovražstvo, ki se je pojavilo zoper Jude ni plemensko sovražstvo, temveč se obrača proti njim kot predbojevalcem germanizacije. Sicer pa lahko češko ljudstvo vse svoje sovražnike, najsi bodo Židje ali kristjani, združi pod eno ime: germanizatorji, prusofili.

Židje so se pomnožili na Moravskem skoraj tako, kakor v Galiciji, kjer je, kakor znano cesar Franc Jožef I. vzkliknil, ko je prišel v Brody: „Sedaj zapopadem, zakaj nosim naslov kralj jeruzalemski!“ Nemci na Moravskem gredo tako daleč, da si pustijo nalašč okna pobiti, da zamorejo reči, da se je izvršila demonstracija. Nemci pa niso zadovoljni, da na Severnem Če-

LISTEK.

Človek obrača.

Povest. Ruski spisal J. N. Polevoj.
(Prevel Vetušekov.)

Ivan Duplov se je prebudil po svoji navadi jako rano. Bila je nedelja. Ker mu na Gospodov dan ni trebalo iti ne v prodajalnico niti v zalogo, zatorej je sklenil, da si ogleda gospodarstvo.

„Gospodar se more za vse brigati,“ je mislil sam pri sebi. „Pojdem si pogledat po vseh kotih.“

Pogledati je bilo tudi res kaj! Duplov dom je bil kakor polna kašča, vsega je bilo dovolj in v obilosti, tako, da so mu bili drugi zavidni.

„Vrag ga vedi, kedaj se mu je toliko nakupičilo,“ so se pomenkovali med seboj njegovi sosedje-trgovci. „Saj pomnimo, kedaj je začel njegov oče malo barantati in se borno nositi; a sedaj pa ima, poglej, kako si je opomogel! Pravcati bogatin je. Štel bo približno okoli poldrugisto tisočakov.“

In res, ne le v domačem, močno obljudenem in obrtnem selu Jerovškinu slovi za prvega bogataša, tudi njegova trgovina, sredi petih drugih prodajalnic, je prva; no pa tudi sto vrst

naokoli nihče ne baranta tako uspešno na sejnih, ter nikdo ne prodaja s takim dobičkom les in žito, kakor Duplov. Zato pa ima tudi med vsem največ ugleda: stolni prošt Peter kaj rad k njemu zahaja in ga je izvolil za predstojnika svoje cerkve; deželni glavar mu pri srečanju dva prsta pomoli, okrožni sodnik hodi k njemu obedovat, a o uradnikih pa niti govoriti ni, tisti se že deset korakov pred njim odkrivajo. In Duplov je že vaje te časti in misli, da mora tako biti: pa se debeli in bogati, — živi kakor gospod v svoji rodbini, v svojem gnezdu, in po splošnemu mnenju svojih tekmecev, jeroškinskih kupcev, je tako natančen v svojih računih, da bo še mnogo naskoparil. In zares, Duplov je človek podjeten in krepek; kar mu v roke pride, tega ne izpusti, in nadzorovati razume, zato ker je sprten in vse natančno vidi.

Prišel je iz gornjih prostorov, kjer ima spalnico vstric otroške sobe, stopil na krilce, vodeče na dvorišče in premeril od tukaj poslopja, krepka, trpežna, obsežna.

„Tesno je na mojem dvoru postalo“ si je mislil, ogledujoč poslopja, ki so se malone dotikala doma z obeh strani. Le klet z edne, z druge strani pa masivna vrata — so delila poslopja od obširnega in čedno poslikanega doma, ki je bil okrašen z vsakojako rezbo.

Motreč raz hišni prag poslopja, spomnil se je bil Duplov nehote, kako so ista edna za drugim rasla, kako se množila ter razširjala, — in koliko so ga stala.

„V ednem letu se to ne da skupaj spraviti? Mnogo novcev je treba potrošiti!“ si je mislil z nekakim zadovoljstvom, se pri tem spominjal in primerjal novim one stare ute, ki jih je pred dvajsetimi leti podedoval po svojem očetu. Sama stara šara,“ je mislil sam pri sebi, spominjajoč se prošlosti. „Celo razumeti ni mogoče, kako smo tako živeli, tako se stiskali? A sedaj.“

Duplov ni dokončal svoje misli in se napravil v kravji hlev, iz katerega je dekla — rujna ter zdrava deklica v čednem sitcevm sarafanu — pritirala tri velike in rejene krave, hoteč jih gnati na pašo.

„Stoj, stoj, deklica. Počakaj malo,“ je kriknil Duplov, ter si ogledal vse tri krave pazno in natančno, kakor jih znajo ogledovati zgolj ljudje, veščji živinarji, potem je pogladil edno krayo, svojo ljubljeno Pestroho, in vprašal mimogrede deklo, koliko da so dale danes mleka.

„Jele so slabeje molziti: videti je, da bodo ob Iljevem s teleti! Dobršna dva piskra manj, da ne polčetrni korec so dale“, je odgovorila dekla, široko po kmečki odpiraje usta in kazaje dve vrsti zdravih zob.

škem izvajajo gibanja, temuč so ista zanesli tudi v alpinske dežele ter kličejo celó tujo (prusko) pomoč."

Iz vseh teh izvajanj, ki so jih storili celó nemški poslanci, spoznamo, še le prav kako hudo se godi našim severnim bratom, ki so naši pravcati sotrpini, s katerih pomočjo le zamoremo krepko in uspešno nastopati proti našim sovragom, ki so tudi sovražniki celokupnosti Avstrije.

Narodno gospodarstvo v Slovencih.

Neodpušljivo malomarni smo v nekem oziru Slovenci: Za razne panoge narodnega gospodarstva, za katere bi se bili imeli že pred polstoletjem brigati, nismo storili nič, nego le mislili, da je dovolj blagostanja za nas v živinoreji, poljedelstvu, sadjereji in — vinoreji. Pa drugi ljudje in strokovno izobraženi možje nas drugače uče — zlasti pa naši politični nasprotniki, katerim smo pomagali prej — na konja!

Petdeset let in nič manj smo že v boju za svoje politične pravice in v teh petdesetih letih smo se narodno-gospodarsko zanemarjali, in le skrbeli za status quo, ko bi bili vendar lahko osnovali s svojim denarjem na stotine zavodov v katerih bi ležal in se obrestoval, vlagal in jemal slovenski denar.

Petdeset let smo podpirali večinoma političnega svojega nasprotnika s svojim denarjem, on pa nas je pritiskal k tlam in nas izkoriščal. Kje je ležal skozi 40 let slovenski kapital? Morda doma? Kaj še! V nemških in laških hranilnicah!

Tja je nosil slovenski kmet iz Kranjske, Štajarske, Koroške in Primorske dežele svoj denar in nosili so ga tja tudi vsi drugi slovi naroda, ker le tujec je že imel pred tolikim časom te zavode, Slovenci smo bili brez njih! In s tem slovenskim denarjem so si tujci opomogli ter nabrali kapital za svoje namene! Zadnja leta — je tega 10—12 let, — odkar smo se jeli Slovenci gibati v tem oziru — pričeli smo si sami ustanavljati lastne take zavode. A to je bilo že pozno, zelo pozno! Kako to, bo kdo dejal.

Tuji oderuhi so se rodili, in ti so izsesavali slovenskega kmeta, obrtnika in trgovca, ter uničevali jih kakor so jih mogli. Mnogo žrtev je požrla ta naša malomarnost v teku let.

Zdaj se je pričelo tudi slovenskemu ljudstvu daniti! . . .

Spoznanje ga je našlo in prepričan je, da si mora „sam najprej pomagati potem mu tudi Bog pomaga!“

V teku zadnjih 10—12 let se je ustanovilo pri nas že obilo ljudskih posojilnic in hranilnic, kjer je v prometu slovenski denar. Ker pa je tega slovenskega denarja še obilo v nemških in

laških zavodih, treba je, da ga Slovenci vzemo iz njih in nalože pri domačih hranilnicah. S tem bo nasprotnik naš močno udarjen! Slovenci, to storiti je zdaj vaša dolžnost! Slovenski denar v slovenske zavode!

Slovensko posojilništvo in hranilništvo je tedaj skoro edina stroka, katere smo se Slovenci zadnja desetletja čvrsto poprijeli. In ta panoga narodnega gospodarstva nam je obrodila v primerno prav kratkem času čudovito toliko plodonosnega, da pač smemo biti zadovoljni. Prekrasni „Narodni dom“ v Celju in Mariboru ter Ptuj so neposredni sad te vztrajnosti in marljivosti. Kdo bi bil ustanavljal in podpiral razna slovenska dobrodelna podjetja, narodne zavode itd., ko bi ne imeli naših uzornih posojilnic?

Pa še več občekoristnega bi lahko podvzele slovenske posojilnice, ko bi iste imele ves prihranjeni slovenski denar, ki pa je še žalibog vedno raztresen po zavodih naših nasprotnikov.

Koliko strok, koliko takorekoč odprtih podjetij pa je še v slovenskih deželah, katerih se Slovenci ne lotimo, iz katerih pa zajema naš nasprotnik kar z obema rokama!

Večkrat smo že povdarjali, da so naše raznih rudnin in močnih voda bogate dežele za vse drugo pripravnejše, nego za kmetovanje. Dá, kmetuje se pač res tudi v naših planinskih deželah, a to kmetovanje zahteva potnih srag in krvavih žuljev, vendar pa le jedva skromno preživlja svoje lastnike in še par najetih delavnih rok. Kako drugače je pri večjem industrijskem podjetju! Isto ne preživi le podjetnika, temuč mu vrže tudi tisočake, od katerih ima sad ves narod, cela dežela. Vrhutega pa še daja primerno dobrega zaslužka stotinam delavnih rok, ki se sedaj morajo klanjati tujcu ter se potikati po tujih državah, da celó po Ameriki.

Industrije pa Slovenci skoraj nič nimamo. Vse tovarne, vsi rudniki itd. so v rokah naših nasprotnikov, čestokrat Židov. In pri teh podjetjih se izcrpava slovenski kapital, vzdigajo se zakladi iz naše rodne zemlje, preustrojajo se slovenski surovi proizvodi. Vse to pa delajo še razun tega slovenske roke, a nemški, židovski ali italijanski podjetnik nam vrže za to par borih krajcarjev, dočim bogati sebe in svoje rojake. Tako proizvajane pridelke pa kupujemo potem od tujcev zopet Slovenci za stoterno preplačilo.

Idealno je, držati se navad in posla svojih očetov ter obdelovati domačo grudo, kakor so jo obdelovali naši pradedje. Pa če je to krčevito držanje v našo škodo, v naše nazadovanje na kulturnem in gospodarskem polju, potem nam pač ne bo nihče zameril, če gremo na nova pota.

Pradedje Nemcev so se živeli le od lova ter so smatrali za nečastni posel, ako bi se germanski mož bil onečastil z motiko ali pljugom.

Ali pogledjmo le danes, če se najde med Germani tako idealen mož, ki bi hotel posnemati svoje pradede ter preživljal sebe in svojo družino s puško v roki! Časi se pač spreminjajo, in z njimi se moramo spreminjati tudi mi zemljani.

Le Slovenci ne upamo kreniti na rešilna pota. Politično in gospodarsko dozoreli nasprotniki so že zdavno spoznali našo ozkosrčnost. Prepregli so naše dežele z raznovrstnimi podjetji. Mi se jim čudimo in jih podpiramo, doma pa nam ne ostane ne denar ne dobiček. Ali ni to največja lahkomišelnost od nas Slovencev? Nemci nam vedno očitajo, da nič nimamo, odrekujejo nam kulturo, smisel za podjetnost in gospodarstvo itd., mi pa jih pasemo na vseh koncih s svojim enakoveljavnim denarjem. Svoje pridelke prodajamo v množini le tujcu, svoja poslopja zavarujemo le pri tujcih, svoje denarje nosimo le njim hraniti, z eno besedo: kar premoremo, vse gre v njih žepe, za plačilo pa nas zasramujejo in povsod zaničujejo! Ali je to nam v čast pred tujim svetom?

Zatorej: Otresimo se malodušnosti, kakor da bi Slovenec ne mogel ničesar podvzeti. Slovenski denar ima isto veljavo in moč, kakor oni tujca, pa tudi bistroumnost nikakor ne ostaja za Nemci, Italijani itd. Treba nam je le dobre volje in vztrajnosti. Kdor med Slovenci pa ima te dve lastnosti ter saj nekaj kapitala, misliti naj začne resno na tok časa. Kjer ni eden denarno dosti močen, tam se jih naj združi več, saj le na ta način se je dosedaj stvarilo med Slovenci vse, s čemur se imamo pokazati pred svetom.

Pri dovažanju glejmo na domače proizvode, ali vsaj proizvode naših sorodnih bratov. Pri izvažanju pa nam naj bo vedno v mislih, da so naši pridelki ravno toliko ali še več vredni, kakor oni tujcev; samo krepke organizacije je treba, vzajemnega postopanja. Ako pridelki posameznika nimajo dovoljne veljave, ker so pri mali količini stroški preveliki, združi naj se več pridelovalcev, in ne bo jim težko najti poštenih odjemalcev, ki bodo tudi pošteno plačevali.

Dobiček naj se ohrani slovenskim deželah. Naše narodno gospodarstvo mora ubrati druge strune, od samega jadikovanja ne bomo dosegli cilja.

Tako kot sedaj, ne smemo več hlapčevati tujemu terorizmu in tujemu kapitalu.

Celjske novice.

(Zaradi neprestanih in neopravičenih konfiskacij „Domovine“) je podal naš poslanec vitez Berks s tovariši v seji drž. zbora dne 22. t. m. stvarno interpelacijo, katero prinesemo prihodnjič v popolnem obsegu po stenografičnem zapisniku.

(Tat kliče po orožniku!) V seji državnega zbora dne 16. t. m. je interpeliral nemški poslanec

„Nú, dobro, dobro. Goni jih z Bogom.“

Dve stopinji od kravjega hleva se je na hajal kurnik ali pravilne, rečeno, ptičnik, okoli katerega so že hodile liki sneg bele race, gugale ter važno capljale proti ribniku ponosne gosi, in rezko, žalostno kričale svojo žalostinko pegatke, obdane s celo jato nelepah puranov, ki so požrešno goltali kašo, nadevano v kupčke na posebno desko. Iz odprtih kurnikovih durij so neprestano letale kure z gromkim kokodakanjem, katere je izpuščala stara kuharica Mironovna, ki je imela na skrbi vso perutino.

Duplov je z veseljem opazoval kuretino ter tudi tukaj vprašal iz-za vrat kuharico, koliko jajec je bilo včeraj nanešenih.

„Tri manj, da ne poldrugisto, oče,“ je od govorila Mironovna.

Precej poleg kurnika so bile duri na vrt. Duplov je i tja pogledal. Vse je bilo v polnem cvetu. Velike zelnate glave so se košatile po gredah; kumare so lukale izpod zelenih listov, po kojih so bili z žarnim zlatom posipani žolti cvetovi; sladkorni grab je bil nalik snežnemu pokrovu ves v belem cvetju; rdeči, beli maki so povsod viseli svobodno med gredami.

Rdečkasta jabelka so začenjala vidno rdečiti sredi listja na jablanih. Duhtelo je po kopru, kumiču in po meti ter vabilo k gostim

grmom malin in kosmulja, s katerimi so porasli vsi okrajinski vrti okoli visokega plota.

„Treba bo gospodinjo podregati — čemu ne da spraviti malin? . . . Bati se je, da ne izginejo,“ si je mislil Duplov in spet se vrnil na dvorišče ter krenil v konjski hlev.

Velik, močan fant, konjar Vavila je snažil krepkega rjavega konja, kateri je šegetljivo cepetal z nogami in se spenjal nazaj, kadar je hlapec začenjaj s čehalnikom praskati raz njegovih stegenj prisušeni gnoj.

„Raje bi vedro vzel ter zmil blato, namesto tako suho praskati,“ je kričnil gospodar. „Zavoljo vaše lenobe mora žival trpeti.“

„Blato se tako drži, da se ne da z vodo zmiti,“ je odvrnil hlapec.

„A čemu pa si si danes namislil rjavca znažiti. . . Lahko bi to jutri opravil.“

„Nikakor ne, oče. Danes se bodele morali z rjavcem v cerkev peljati.“

„Kaj pa šarec? Si pozabil?“

„Šarca danes ne kaže zapreči. . . Zakoval ga je včeraj kovač Lekš. . .“

„Zakovan je? Ti lažeš? Saj sem včeraj videl, kako si prijahal od kovača.“

„Izvolite sami pogledati. . . Ko sem ga danes gnal iz hleva — šepal je na desno prednjo nogo. . .“

„Ah, prokleti človek! Star kovač hoče biti. Konja podkovati pa ne zna. . . Brž ga vedi k njemu, da ga precej razkuje.“

„Ni mogoče. Danes je nedelja, a v nedeljo kovača še s psovi ne najdeš. . .“

Duplov je že mislil začeti rentočiti, ali hlapčeva pripomnja o nedelji ga je bila stregnila. . . Stopil je v hlev in bil sprejet z družnim hrzanjem treh konj in lepega pisanega žrebca, ki je laskaje se gospodarju, pomolel gobec skozi ograjo. Duplov je stopil k njemu v ograjo, natančno pregledal njegovo nogo ter se uveril, da je šarec istinito zakovan; no vročine v kopitu ni bilo; trebalo je samo izvleči eden žrebelj iz kopita, in gospodar, vzevši s police klešče, je takoj poiskal žrebelj in ga zelo spretno potegnil ven.

„Glej, je že zunaj,“ je rekel Duplov, z nekakšnim zadovoljstvom ter izpustil šarčevo nogo. „Ako bi bil ti hitro tako napravil, pa bi konj ne bil šepav,“ je poučil hlapca.

„To mi ne smemo. . . Vi ste gospodar. . . Jaz bi bil odgovoren,“ je menil hlapec, skomizgaje z ramama.

„A vsekakor danes šarca ne zapreži; peljemo se z rjavcem, a ta naj stoji.“

Šarec je bil najljubši konj Duplov in njegove soproge, konj je bil res izvrsten, pristen

nec celjskega mesta zaradi tolovajskih prizorov, katere so uprizorili ob prihodu Čehov — celjski Nemci. Njegova interpelacija je polna takih laži, zavijanja in natolcevanja, posebno kar se tiče sodniških razmer v Celju, da smo se le čudili, da mu ni kateri slovenski poslanec takoj dal edno moralno po blatnih čeljustih. Tudi dobrodušnost vlade smo občudovali, ki se ni potrudila uveriti se o resničnih dogodkih, temveč je mirno pripustila, da je vlačil Pommer sodniški ugled po nemškem kulturnem blatu. Namen in terpelacije je bil, oprostilni izrek v Bovha-Grabičevi zadevi pred svetom osmešiti ter nemško prebivalstvo naščuvati tudi zoper državne organe.

(Občni zbor celjske čitalnice) se je vršil dne 21. t. m. pri mnogoštevilni udeležbi. Predsednik g. dr. Josip Sernec, otvori zborovanje; z veseljem konstatuje, da vedno raste število udov. Spominja se izgube članov c. kr. šol. nadzornika g. P. Leitgeba ter č. g. dr. Janežiča, c. kr. profesorja. V znak sožalja se vzdignejo zborovalci. Predsednik pa se spominja tudi veselega dogodka, obiska dragih čeških gostov. Da se je ta dogodek spremenil v nasprotje ter če so naši ljubi gostje odnesli tudi kaj slabih spominov, tega gotovo nismo mi krivi. — Iz blagajnikovega poročila smo posneli, da je imela čitalnica v udnini in podnaročbi časopisov, biljardini, veselica itd. skupno dohodkov 1892 gl. 94 kr.; izdatki so znašali 1822 gl. 12 kr., prebitek tedaj znaša skupno z naloženim stotakom 170 gl. 82 kr. — Knjižničar je prikupil 130 novih knjig, tako, da šteje knjižnica okoli 1200 knjig. Časopisov je imela čitalnica v tem letu naročenih 38. — Iz tajnikovega poročila je razvidno, da ima čitalnica v tekočem letu 138 rednih in 18 zunanjih članov. Odborovih sej je bilo šest. Svojim članom je priredila čitalnica 31. grudnia 1898 „Silvestrov večer“ s šaljivo igro, dne 22. prosinca 1899. plesni venček, dne 2. svečana orkestralni koncert. Kaj je bilo 9. in 10. avgusta, je vsakomur znano, zato se z opisovanjem zapisnik ne bo pečal, pač pa se prilepijo istemu odrezki iz raznih časopisov, ki opisujejo dogodke ob prihodu čeških gostov v Celje. Iz teh odrezkov bodo čitali še poznejši rodovi o barbarstvu celjskega nemštva koncem 19. stoletja. — Zanimiva je bila debata o preustrojitvi godbenega odseka. Nekaterniki so nasvetovali, naj se združi godba, pevsko, dramatično in tamburaško društvo v „Južnoštajarsko godbeno in dramatično društvo“. Končno ostane pri sedanjí razdelitvi, pač pa se bo vse ukrenilo, da se bo vsikdar posvečevala izvrstni narodni godbi največja pozornost. Gospodu Likarju se izreče laskava pohvala za njegovo neumorno delovanje pri gmotni organizaciji naše narodne godbe. — Pri volitvi novega odbora je bil z vzklikom zopet izvoljen g. dr. Jos. Sernec. Tudi v odbor so bili zopet izvoljeni dosedanji gg.: dr. Josip Vrečko, dr. Ivan Dečko, dr. Hinko Šuklje, dr. Juro Hrašovec, dr. Vladimir Ravnihar, profesor Matevž Suhač, kaplan Ivan

Krančič in urednik Ante Beg. Namestnikom so izvoljeni gg.: Pero Kostič, dr. Al. Praunseis, Fran Lončar in Janko Vavken.

(Oproščena) sta bila pretečeni teden pri prizivni obravnavi zopet pravnik Ignacij Založnik in Emil Kolar. Tožila ju je celjska policija zaradi razžaljenje iste. Proti prvotni oprostitvi se je pritožil državni pravdnik, pa pomagalo mu ni nič. Dobro je povdarjal zagovornik g. dr. Hrašovec, da nima celjska policija nikakšnega privilegija, da bi se ne smelo njeno nekorektno postopanje kritikovati.

(Vsak služabnik je vreden svojega plačila) pravi pregovor, le naši prijatelji v Gradcu so drugačnega mnenja. G. učitelj Voglar je prišel na celjsko okoliško šolo že 15 septembra, a po dveh mesecih mu šolska oblast v Gradcu niti ni naznanila, bo li dobil kaj plače. Mož je moral dva meseca na lastne stroške živeti. Pred tremi meseci je ista oblast suspendirala g. učitelja Gostinčarja, zaradi znane obtožbe ter mu je okr. šol. svet dovolil le dve tretjini plače. Mož pa ni do danes niti krajcarja prejel. Slutimo kaj name rujejo. . . Proti taki dvojni meri kličemo: Proč od Gradca!

(Celó pri prijateljih ne najdejo opore!) Celjski magistrat je naprosil graško namestništvo za delegiranje celjskega okrajnega glavarstva v svrhu obtožbe dr. Serneca in dr. Dečkota zaradi znanega „hudodelstva“. Namestništvo je prošnjo odklonilo, ker ne najde po cesarski naredbi iz l. 1854. dovolj predpogojev za tako postopanje. To pa je že prehud poper, ako niti somišljeniki v Gradcu ne najdejo kaznjivega dejanja.

(Z lučjo so skopi) naši mestni očetje. Več prebivalcev „Dolgega polja“ (Langenfeld) je prosilo pri mestnem svetu za več svetlobe v svoji ulici. Mestni očetje so sklenili, obesiti v oni ulici edno petrolejko. Saj vemo, kako se jim škoda zdi za luč; tudi usodni večer, ko so se vračali Slovenci iz „Narodnega doma“, so pogasili luči v Gosposki ulici, in namen je bil dosežen, kajti napadeni niso mogli v temi spoznati tolovajev.

(„Deutsche Wacht“ — Bovha.) Pod tem naslovom pišejo ljublj. dnevniku: „Vahtarca“ od zadnje nedelje posveti pol svoje številke slučaju Bovha. Ni nam mari, nje podlostim ngovarjati, pač pa ne moremo zamolčati sledečega: Svoj čas je „vahtarca“ se potegovala za krtačarja Žagarja (Sager), češ, da on ni g. dr. Krančiču nič žalega storil in bil v kljub temu obsojen na osem dni zapor. Sedaj pa ista „vahtarca“ pravi, da je dr. Krančič „selbst Misshandlungen erlitten“ in da je torej kot votant v slučaju Bovha moral glasovati za oprostitev le tega. Značilno je pa to: če je bil dr. Krančič brez povoda (kar „vahtarca“ neposredno prizna, ker bi sicer pisala „wohlverdiente Prügel erlitten“) od hišnega posestnika in obrtnika Sagerja napaden, koliko bolj verjetno je, da so ljudje kakor Grabič in

podobni, še prej brez povoda g. Bovha napadli. Sploh pa so to čisto nepristranske in neprizade priče natanko in odločno potrdile, posebno priče Beg, Wondraček in vojak Lubšina, ki so vsi potrdili, da so bile vse luči pogasnjene, da je bilo napadalcev okoli dvanajst, da so vsi bili oboroženi z gorjačami in da je bil Bovha in njega spremljevalec prej tepen, kakor je Bovha streljal. — Jako čudno se nam pa zdi pri zadnji „vahtarci“, da je bila še le v nedeljo dopoldne po 11. uri zaplenjena, če prav je bila v cenzuro predložena že v soboto popoldne, na vsak način pred 5. uro. „Vahtarca“, ki se tiska v okoli 400 izvodih, se raznaša po Celju že v soboto zvečer in se še pred nedeljo razpošlje. Praktične veljave torej ta zaplenba v nedeljo ni imela, ker se sploh ni zaseglo več kakor kacij 30 izvodov, ki so ležali po trafikah. To je pač dvojna mera za „Domovino“ in za „Deutsche Wacht“. Vsak otrok mora videti, da taka kritika o sodnikih, kakršno si dovoljuje „Deutsche Wacht“ o sodnem svetniku Gregorinu in dr. Krančiču, o katerem piše, da je „fanatischer Slovene“, nikdar ni dopustna. Ta dva gospoda, ki vživata tudi od nemške strani občno spoštovanje, se sumničita, da sta iz narodnega fanatizma glasovala za oprostitev Bovhovo, in državni pravdnik mora celo noč in pol dneva premišljevati, ali sme kaj takega zaseči ali ne.

(Razmišljati je pač dovoljeno!) Z zadnjo številko smo doživeli 14. zaplembo letošnje izdaje „Domovine“. Tako število pomeni pri tedniku nekaj izvanrednega. Zaplembe so bile večinoma kričeči dokazi o tiskovni svobodi v Avstriji. V Celju, tedaj tudi v Avstriji, pa izhaja sramotilni listič „Deutsche Wacht“. Nadzorna oblast obeh tiskovin je seveda celjsko državno pravdnštvo. To bi bil uvod! Naš list običeje izvrševalci državnega pravdnika vselej tačas, ke so vsi izvodi dotiskani. Polotijo se potem seveda cele izdaje ter nam naklonijo občutno škodo. Nasprotni listič je pisal zadnjič skrajno hudobno, zaletel se je v vse tiste točke tiskovnega zakona, zaradi katerih nas zaplenjajo. O tem pišemo na drugem mestu. List je izišel brez zadržka v soboto zvečer. Raznosile ali razposlale so se vse številke, in pisec teh vrstic je imel priliko opazovati, kako so se divili vso nedeljo in ponedeljek ljubljanski Židje in nemčurji po kavarnah nad — tiskovno svobodomiselnostjo celjskega državnega pravdnika. Nekdo je sicer rekel, da je naknadno v nedeljo državno pravdnštvo izdalo zaplenilo, a zaplenba je ostala le na papirju, ter se je „strogi“ oblasti kvečjemu posrečilo poloviti par številok po kavarnah in gostilnah v Celju. Kaj je bilo zaplenjeno, javnosti ni znano, ker je vsakdo čital prvo izdajo, druge sploh priredili niso. Čemu tudi? Ko bi se pa kdo drznil zaradi tega kaj dvomiti, pa mu zakličemo: Kritika ni dovoljena, pravica ima zavezane oči ter ne pozna razlike stanov in narodnosti. Basta!

dirkalec. Duplov ga je kupil še kot žrebe od nekega zadolženega gospoda za ničevno ceno in ga zredil v svojem hlevu.

Še enkrat je Duplov ljubko pogledal svojega ljubljenca in laskavo ga pogladil po hrbtu, dejal Vanilu, naj pride v kaščo po oves za konje.

II.

Žitnici je imel Duplov dve; jedno manjšo v koji se je hranilo zrnje za domače potrebe, a drugo večjo, v kateri je shranjeval žito, nabavljeno od kmetov. Stopivši v malo kaščo, je nasul hlapcu ovsa, in že je menil vrniti se v dom, ko se je mahoma za njim razdal znani kmetov glas:

„Srečo dobro, oče Duplov!“

Duplov se je počasi ozl in skoro ni odzdravil prišlec ter ga naravnost vprašal.

„Kaj bi rad?“

Visok, suhoten kmet, v raztrganem bala-honu in raztrgani kapi, bos, se mu je še niže priklonil ter se jel prisiljeno praskati po kosmatem tilniku.

„K tebi sem prišel!“ je siknil slednjič skozi zobe.

„No, kaj zopet? Tičiš že itak do grla v dolgu,“ je izpregovoril Duplov ter meril kmeta s takim pogledom, kakršnega ima maček, kadar

se igra z mišjo: razprostre kremplje, a je ne želi iz krempljev izpustiti. . .

„Res je. . . Veliko sem ti že dolžen. . . Pa kaj se hoče!“ je zdihnil kmet.

„Pa še po več prideš. Potem boš še vpil, da sem te odr. . . Po svetu nagnal. . . Poznam vas. . .“

„Eh, nikar se ne huduj, dobrotnik. Zakaj bi vpil, ako Bog ni dal letošnje leto žita rasti.“ Drugi nihče nima, samo ti imaš. . .“

„Kaj bi torej rad?“

„Rži bi rad, rži! Sejati bo treba, pa žita ni.“

„Tako, žita? . . Pa menda veš, kakšno ceno ima letos žito? V „Vedomostih“ (časniku) pišejo, da ga od nikoder ni pričakovati. . .“

„Kako naj bi to vedeli? Mi neuki ljudje. . . Vemo, da so cene visoke, a mislimo, da boš z nami usmiljen. . .“

„Usmiljen? Pod ceno ga ne bom prodajal — tako ne gre. Ti pa, če hočeš vzameš, če ne, pa pusti. . .“

„Žito moram imeti. Saj menda ne boš tako trdosrčen, povej ceno.“

„Cena bo taka: za četrt*) šest in pol

*) 2099 hektarja.

rublja,“ je dejal naduto Duplov in premeril kmeta z očmi. Kmet se je delal, kot ne bi slišal.

„Kako, kako govoriš? . . Koliko bi osmina stala?“

„Osmine ne prodajam, a četrt za polsedmi rubelj,“ je glasno ter razločno dejal Duplov.

Kmet je kar tlesknil z rokama.

„Dobrotnik! Pa saj si od nas v jeseni prav tisto žito za polčetrt rubelj kupoval.“

„Kupoval, in leži v kašči; a iz nje ceneje od šest in pol rublja ne pojde!“ je s smehom govoril Duplov.

Kmet je zmajal z glavo, popraskal se za ušesom in izpregovoril tiho:

„Hm, nič ne pomaga — daj mi tri osmine.“

„Povedal sem ti, da osmin ne prodajam. Vzemi dve četrti.“

„Čemu sta mi dve četrti, ko imam samo tri osmine posevka.“

„Kaj meni mar! Drugače ne prodam.“

„Ne prodaš? Tako pa nasuj dve četrti,“ je rekel nekam obupno kmet.

„Kako boš plačal? V denarjih ali z žitom?“ je vprašal prezirljivo Duplov. (Dalje prih.)

(„Slučaji osode“.) Pred sodiščem so vsi nasprotniki pripovedovali, kako so se v kritični noči „slučajno“ snišli v Gosposki ulici. Eden je šel iz običajne gostilne domov, drugi je spremljal prijatelja, zopet drugi je šel vodo pit, ednemu pa je bilo nekam „soparno“ ter je sedel na vogelni kamen, da spušči cigareto. In tu pride ta „ropar“ Bovha ter ustrelj z revolverjem. Vsi so pritekli „gledat“ ter mu orožje „izvili“. Slučaji igrajo v človeškem življenju včasih čudno vlogo!

(Kakor angelj in — hudič) sta se razločevala zadnjič pred sodnim dvorom obtoženec g. Bovha in tožnik istega pohajač Grabič. Prvi slaboten mož, boječe skromne nravi, ki živi le svojemu poklicu in svoji družini; drugi predrznega nastopa in divjega pogleda, čega največje veselje je žganje in pretep, pred katerim se mora njegova lastna mati strahu tresti. Prvi je šel s svojo mladoletno hčerko k pokoju, drugi je prežal vso noč s tolovajskimi sodrugi na nedolžne žrtve z gorjačo v roki. In vendar je slikal Grabiča državni pravdnik kot nedolžno žrtev, kateremu je vse verjeti, dočim je osorno zahteval, da je g. Bovha kaznovati po kazenskem zakonu, ker je branil pred tolovajem svoje življenje. Grabič je pač težko pridržaval smeh, češ, tega sam nisem dosedaj verjel, da sem tako pošten in varstva vreden mož.

Celjski izgredi pred sodiščem.

V zadnji številki smo na kratko poročali o oprostilni razsodbi, katera je na sijajen način spravila na dan nedolžnost g. Bovhe, katerega lažnjiva poročila nemških listov niso drugače imenovala, kakor morilca, bandita itd. Nismo imeli namena v našem listu popisati celo razpravo, ker se pa nemški listi, mej njimi v prvi vrsti „celjska vahta“, na tako infamen način zadirajo v to oprostilno razsodbo ter javno, ne kaznovano zasramujejo dva člana senatova, katera sta slučajno slov. narodnosti, hočemo podati celotno sliko te zadeve. Naj se čestiti bralci iz tega posnetka po stenografskem zapisniku sami prepričajo in naj oni tudi kot nevešči zakonom presodijo, v koliko je bila oprostilna razsodba upravičena.

Takoj začetkom razprave se pritoži dr. Jabornegg, kot zastopnik zasebnega udeleženca Grabiča, da mu je bilo povabilo k razpravi prepozno dostavljeno. Dr. Jabornegg se je sploh jako potrudil, da bi se razprava preložila po novem letu iz umevnih razlogov. V največjih slučajih se mu je pridruževal državni pravdnik dr. Bayer. Ker pa so bili predlagani razlogi za preložitev popolnoma nevažni za to razpravo, je sodni dvor vse te predloge kratkomalo odklonil. Na to se je začel dr. Jabornegg zaletavati v stenografa, češ, da ga ni zapriseči, ker ni zajamčeno, da li zna slovenski stenografovati. Pa tudi ta predlog je bil zavržen.

Po skoro soglasni izpovedbi prič se nam situacija vprašalnega dogodka predočuje sledeče: Dne 9. avgusta 1899 že po polnoči se odpravi večja družba iz „Narodnega doma“. Ta družba sestojela iz gg. Vrečerja, Pokorna, Ante Bega in Bovhe s trinajstletno hčerko Marijo, vsi stanovalci na Bregu, hočejo skozi Gosposko ulico domov. Bovha pravi še pred „Nar. domom“: le hodimo čisto tiho, da nas ne zapazijo; če pa kdo zakriči „heil“ zaupijemo še mi „heil“, potem nas bodo pustili. Komaj stopi družba v Gosposko ulico, kjer so bile vse svetilke ugašene, že začuje za hrptom „heil“ klice in vidi napadalce vse oborožene z gorjačami. V tem pa že priteče druga tolovajska tolpa po Šolski ulici in tretja po Gosposki ulici navzgor. Ena tolpa se zažene za Vrečerjem in Pokornom, katera začneta bežati; ena obsuje Ante Bega in tretja četa obkoli Bovho ter navali nanj s palicami. Bovha potegne revolver ter vstrelj v zrak, misleč, da s tem preplaši napadalce in ob enem pokliče policijo. Bovha se pomakne k zidu. Tedaj pa začne kakih 12—15 napadalcev z gorjačami razbijati po Bovhi, tako, da je bil v smrtni nevarnosti. Na to pa so mu revolver izbili iz rok in prišli policaj je aretiral — — — Bovho. Na to je padel še en strel iz Bovhovega revolverja. Dr. Beck je sam priznal, da je on streljal. Eden teh dveh strelcev — kateri, ni jasno dognano — je zadel

Grabiča v prsi, kjer je pa krogla komaj kožo oprasnila.

Julij Grabič radi hudodelstva javne sile z dvamesečno ječo že kaznovan, je seve k tej aferi prišel, kakor slepa kura k zrnju. On je po svojem lastnem prepričanju, in mož ima prepričanje, pravo jagnje s tolovajem Bovho. S svojima pajdašema Leskovškom in Košecom (sami pristni Nemci), je ta večer popival po raznih gostilnah. Končno so se sprehajali po raznih ulicah ter v čvrstem celjskem vzduhu hladili vroče glave. Nazadnje pridejo v Šolske ulice, kjer se vsedejo na kamen — pa ni nič izdalo — ter iz samega dolgega časa pričnejo kaditi cigarete. To vse je bilo seve čisto slučajno. In ravno tako slučajno začujejo spektakel v Gosposki ulici, iz radovednosti „in slučajno“ gre Grabič si pogledat stvar — a Bovha mu čisto sam stopi nasproti ter ga brez najmanjšega povoda ustrelj v trebuh. Grabič se obrne proti Košecu, ki je prišel za njim, ter pravi: „ich bin schon fertig“; Košecu se pa to ne zdi verjetno ter ga v maternem jeziku pozdravi: „strela, pa še stojiš“! Na to pa sta oba skupaj padla čez Bovho ter ga pestila, dokler ni prišel policaj in aretiral storilca — namreč — Bovho.

Predsednik opomni proti Grabiču: pri vas se je našel kamen.

Grabič: ne vem kako je prišel kamen v moj žep, morebiti pozneje, ko so me prepeljali v bolnico.

Sploh daje Grabič nejasne in netočne odgovore, ki so si v polnem nasprotju z njegovimi izpovedbami v preiskavi, kar se iz spisov konstatuje. Ko ga predsednik vpraša, kako si tolmači to nesoglasje, tedaj Grabič previdno molči.

Davčni oficijal Vondraček, se je proti edni uri po noči prebudil, ker je začul močno razgrajanje na ulici. Pogleda skozi okno in vidi kako večja tolpa ljudij s svojimi gorjačami neusmiljeno pretepava nekogar. Pri tem vsodbujajo drug drugega s klici: „hauts ihn, hauts ihn“! Ta tepež je trajal 1 do 1 in pol minute, tako, da je gledalec postal ves nervozen. V tem stoprav počl strel. „No sem si mislil, če je ta streljal, ki je bil tepen, mora biti jako skromen človek in čudil sem se, da ni že prej streljal. Ta priča pripoveduje tudi, da so že ves večer po Gosposki ulici patrulirale tolpe ljudij, oborožene z gorjačami. Vsakega so nahrulili s „heil“ in so ga toliko časa merili s pretečimi pogledi, da jim je tudi s „heil“ odgovoril. Potem so ga pustili naprej.

Priča Hodurek (Nemec) izpove, da so iz Šolske ulice pritekli dva ali trije možje družbi idoč iz „Nar. doma“ nasproti. Družba je bila sredi ceste in je eden gospodov strelil. Na to so na strelca navalili še trije ali štirje od zdej. kmalu potem je začul drugi strel. Tretji strel je počil mnogo pozneje.

Priča Knez, davčni oficijal, sedaj v Gornjemgradu, pripoveduje, da ga je strel zbudil iz spanja. On gre k oknu in vidi ravno pod oknom svojega stanovanja tolpo ljudij, katera je z debelimi gorjačami bila po Bovhi. Vpili so nanj: „hauts ihn nieder, hauts ihn nieder, da ist auch ein Čehe!“ Zlasti se je s tem klicom „hauts ihn nieder“ odlikoval „čorbar“ Golič. Ko je tepež že dalje časa trajal je počil drugi strel. Smer ognja od strela je tvorila z vodoravno črto kot prilično od 45 cm.

V tej zadnji izjavi priče sta drž. pravdnik in dr. Jabornegg skušala dobiti eno točko, katero bi zamogla konstatovati, da je cela izpovedba te priče neverjetna. Opozarjala sta ga, da je Bovha sam rekel, da je streljal vodoravno in v zrak. Knez pravi, saj je prav lahko mogoče, da je bila smer ognja druga, toda meni se je dozdevala taka, kakor sem jo opisal, ker sem gledal od zgoraj z okna na cesto.

Predsednik izjavi, da je bil tudi dr. Beck pozvan k razpravi, da pa je leta odpisal, da drugače ne pride, kakor na sodne stroške ter je ob enem naznanil svoj natančni naslov na Dunaju. Na to ga je sodišče brzojavno poklicalo k razpravi, a dasi so ga iskali v od njega samega označenem stanovanju, tam nikoli kakega dr. Becka ni bilo. Seveda je to drž. pravdniku in dr. Jaborneggu povod, da predlagajo preložitev razprave; toda sodišče

odkloni predlog, ker je dr. Beck sam bil izpovedal, da je prišel šele po strelu na lice mesta. Zadostuje tedaj, da se njegova izpovedba prebere. Drž. pravdnik prijavi ničnostno pritožbo. Na to se razprava prekine na popoldne, in tedaj zaslisane priče so nam popolnile pravo podobo tolovajskega napada.

Priča Ante Beg izpove, da jih je tolpa oboroženih ljudij napadla tik poslopja, v katerem je nastanjeno drž. pravdnništvo. Jaz sem dobil takoj s palico po glavi. Postavil sem se v bran, med tem so že Bovho obkolili. Osem do deset jih je prišlo iz Šolske ulice. Edna tolpa je obkolila mene, druga njega. Skočil sem k hišnim dvorim, deklico sem ščitil s hrptom. Boril sem se proti šestim osebam. Med tem je bil Bovha obdan od vseh strani. Jaz sem zavpil: Bovha streljaj! dalje streljaj! Ker sem vedel, da je smrtna nevarnost. Dobro vem, kedaj sme vojak in orožnik in kedaj vsaki človek rabiti orožje, a jaz bi bil v istem usodnem položaju brez obotavljanja streljal. Jaz sem imel mnogo težkih udarcev na roki in bi bil popolnoma pobit, da se nisem branil s palico. Klobuk mi je bil čisto raztepen, da je na vseh straneh doli visel. Klical sem policaja, pa ni prišel, dasiravno je taisti; kakor bode potrdila priča Kušec, stal pri Koserju, tedaj kakih trideset korakov od nas. Ko so Bovho pobili na tla, prišlo je par ljudij na pomoč drugim, ki so delali proti meni. Meni je zdrsnilo in sem padel. Ko se mi posreči ustati, zbežim. Policija me ni branila, pač pa me je odvedla v zapor.

Dr. Dečko: Mislite li, da so šli ti gospodje na sprehod, ko so imeli take gorjače?

Priča: Namen je jasen. Kričali so: „nieder mit ihm, todt muss er sein“.

Dr. Dečko: Vi kot orožnik bi bili streljali na vsak način.

Priča: Kot privatna oseba bi tudi bil streljal.

Dr. Jabornegg: Bovha je na tleh ležal ter so ga tepli? On sam tega ne izpove.

Priča: Midva sva bila blizu skupaj. Bovha je bil na tleh, to sem videl.

Oroslav Kušec pripoveduje o dogodku enako kakor Beg.

Blizu Janičeve hiše — jaz sem bil 30—40 korakov zadi — sem slišal tri ali štirikrat „heil“. Na to so prišli drugi ljudje iz stranskih ulic. Vsi so se vsuli skupaj in je pokalo, se teplo ter klicalo: „hauts ihn nieder“! Bil je tako ljut boj, da sem se kar tresel. Na to je počil strel. Vse v Gosposki ulici se nahajajoče svetilke so bile ugašene. Pri Koserju je stal policaj. Ta policaj je meni rekel: pojdite v stran, če ne vas aretiram. Jaz sem se umaknil, čudil sem se pa, da se policaj bolj zanima za me, kakor za one. Hrušč je trajal naprej. V kakih treh gručah so se držali in bili.

Drž. pravdnik: je bil to celovski ali celjski policaj?

Priča: ga nisem poznal.

Drž. pravdnik: zakaj pa niste policaja ovadili?

Priča: Jaz sem bil pri preiskovalnem sodniku vit. Langerju — prišel sem nalašč zato iz Šmarja — in sem rekel, da imam važne reči povedati, pa se mi je reklo, da je itak že vse dognano.

Gospa Nasko izpove, da je prvi strel padel sredi ceste, drugi pod njenim oknom. Videla je, da nekoga strašno pretepavajo ter še pri oknu zavpila: Prosim vas, pustite ga živeti. Če se je kaj pregrešil, oddajte ga sodišču.

Mož je bil napaden in se je moral braniti proti 20—25 osebam.

Priča Pokorn je takoj po prvih udarcih zbežal, ker ni imel orožja pri sebi. Tekli so za njim ter metali kamenje in palice za njim. Prišli so še drugi iz Šolske ulice ter kričali: „Nieder mit den windischen Hunden, erschlagt den Hund“! Ko pridem v Bogen-Gasse slišim strel. V Vodnjaški ulici so me dohiteli in tepli. Med napadalci je bil Leskošek, ki je bil prej v Grabičevi družbi. Leskošek je bil radi tega že obsojen, Jaz sem bil napaden, predno je pal prvi strel. Kakih pet ali šest redarjev je stalo pred magistratom. Eden me je prijel in gnal v zapor.

Dr. Dečko: Vi veste, da so padali udarci in so tekli ljudje za vami ter metali palice, potem ste še le slišali strel?

Priča potrdi vprašanje.

Svetnik Reitter: Vi ste dejali, da so po Gosposki ulici prišli tudi ljudje nasproti?

Priča: da, trije ali štirje so prišli po Gosposki ulici.

Profesor Anton Kosi pravi, da celo noč ni bilo miru. On stanuje v Šolski ulici. Proti ednajsti uri se je postavilo pred hišo kakih osem oboroženih oseb ter čakalo. Plinovo svetilko so ugasnili. Sedli so ter kadili smodke. (Grabičeva banda). Ob pol 1. uri začujem žvižg. Na preži stoječe osebe, odidejo. Iz Gosposke ulice se zasliši vpitje: „hauts ihn, hauts ihn! Heil und Sieg“ itd. Čez kake pol minute pozneje je počil strel in prilično eno minuto pozneje drugi strel.

Ednako izpoved njegova soproga Amalija Kosi.

Izvedenci puškarji pravijo, da so z Bovhvim revolverjem streljali na osem korakov na desko, ter se je krogla zarila za 12 mm.

Na vprašanje zdravnika dr. Keppa pravita izvedenca, da krogla zadevša ob trd predmet postane ploščata ter zamore razleteti v koščke (svinčena krogla?)

Dr. Keppa: kako letijo ti koščeki, kako dalje in s kakšno silo?

Izvedenca: Koščeki letijo na vse strani in so jako nevarni. (aj! aj!)

Dr. Dečko: streljalo se je iz bližine in dokazano je, da je bila rana le kožna praska, kako pride to?

Izvedenca: to naredi sukno, ki je jako prožno; tudi je pa mogoče, da je bila zelo stara patrona.

Dr. Keppa poda sledeči izvid in mnenje: Konstatovali smo dve poškodbi na bradi in na prsih. Rana na bradi ima obliko biskvita, je podolgovata in sama na sebi lahka, ker je samo mehke dele kože predrila. Ker sta izvedenca potrdila, da se krogla lahko razleti v koščke in da zamorejo ti koščeki postati jako nevarni, tedaj je mogoče, da je ta rana nastala po takem koščeku (Geller), s tem, da je krogla mogoče zadela ob trd predmet in je en košček padel v brado. Rana na prsih je nastala vsled neposrednega prodretja projektila, ker ima telovnik in srajca luknji. Projektil bi brez dvoma globočje se zaril, ako bi telovnik ne bil tako krhek in prožen (spröde und elastisch!).

Bovha: krogla je morala tedaj ostati med suknom?

Dr. Keppa: krogla že obleži kje. Že s tem, da je krogla prodrila eno polovico telovnika, je bila oslABLJENA. Ona je bila tedaj neizmerno oslABLJENA in ni mogla prodreti v telo, temu je povzročila le prasko na koži. Da je rana na bradi nastala po kroglinem koščeku, se zamore le tedaj z gotovostjo trditi, ako se ne dokaže, da taista ni na kak drug način nastala.

Drugi izvedenec dr. Jesenko izpove v polnem soglasju s svojim tovarišem.

Mestni urad celjski je poročal o Grabiču, da mož ni brez graje, da je bil že kaznovan in da ima nagon do razgrajanja.

Občinski urad celjske okolice pravi, da je Grabič udan pijančevanju, žganjepitju, da prihaja pozno domov in tako razgraja, da mora lastna mati bežati pred njim. V obče je znan kot jako surov človek.

Državni pravdnik proti Bovhu: povejte mi, kdaj in zakaj ste streljali?

Bovha: streljal sem, ko so na me s palicami navalili. Nasprotniki so vpili: hauts ihn nieder. Jaz sem se branil, ker so mi grozili in me tepili.

Državni pravdnik: kako dolgo služujete v odvetniški pisarni?

Bovha: 15 let.

Državni pravdnik: ne veste li, da je prekorajenje silobrana ravno tako kaznjivo, kakor streljanje, ne da bi bila kaka potreba v to.

Državni pravdnik predlaga, da se pribavijo spisi o Gostinčarjevi zadevi. Iz istih se da konstatovati, da je dan pred slavnostjo več Slovanov kupilo revolverje.

Ker spisi niso tukaj, se zasliši preiskovalni sodnik g. Karol Grebenc, kateri izpove, da se

spominja, da je v dotičnih spisih zaznamek glede kakih 6 ali 7 oseb, katere so si neposredno prej nabavile revolverje. Ako so bile te osebe ravno Slovani, se ne spominja in ravno tako ne, ako je Bovha imenovan med temi osebami.

Državni pravdnik predlaga preložitve obravnave, da se predložijo spisi, ker je dotični zaznamek velike važnosti.

Državni pravdnik proti Bovhu: kedaj Vas je tepel dr. Beck.

Bovha: ko mi je revolver iztrgal iz rok.

Državni pravdnik: in kdaj se je sprožil revolver?

Bovha: ne takoj, on me je z betom revolverja tolkel po rami.

Državni pravdnik predlaga prebrati prejšno povedbo Bovhe, „... on mi zadal udarec, nakrat se izproži drugi strel.“

Bovha: Gospod sodnik slabo sliši in ni popolnoma v tem smislu protokoliral, kakor sem jaz izpovedal.

Prebere se druga izpovedba Bovhe: „... komaj sva se s policajem odstranila par korakov, ustrelil je dr. Beck in je krogla zadela ob mojo glavo.“

Dr. Dečko predlaga, da se konstatuje, kedaj je predlagal g. sodnik Langer, da naj se izpusti Bovha.

Konstatuje se, da se je predlog stavil dne 12. avgusta 1899., a Bovha se je izpustil stoprav 27. septembra 1899.

Državni pravdnik: nadsodišče je nadalje vanje zopora dovolilo s sklepom od 22. avgusta 1899. Predlagam, da se razprava preloži, da se pribavijo spisi o Gostinčarjevi zadevi.

Predlog sodišče zavrne, ker imamo pred seboj orožni list 8. avgusta 1899. in ker v tej zadevi ne gre za vprašanje, koliko oseb si je nabavilo revolverje.

Na to sklene predsednik dokazovanje, na kar govori državni pravdnik utemeljuje obtožbo.

Dr. Jabornegg zahteva za poškodovanca odškodnine za bolečine 200 gld., za odhod za služka skozi 14 dni 28 gld., za preživitev v bolnici 9 gld 16 kr. in za poškodovano obleko 4 gld. 50 kr.

Po vsestransko temeljitem zagovoru g. dr. Dečko-ta razglasi predsednik, da se Bovha oprosti z utemeljevanjem, da se je sodišče prepričalo, da je obtoženi Bovha ravnal v upravičenem silobranu.

Občni zbor

„Zveze slovenskih posojilnic“

se je vršil dne 16. listopada ob 10. uri dopoldne v „Narodnem domu“ v Celju, pod predsedništvom g. Mihaela Vošnjaka. Izmed 90 v „Zvezi“ stoječih posojilnic je bilo zastopanih 52, in sicer 10 iz Koroške, 10 iz Kranjske, 8 iz Primorja in 24 iz Štajarske.

Predsednik poroča k 1. točki, kako velike važnosti in splošnega ugleda je, da ima „Zveza“ svojega revizorja. Govorec o splošnem položaju slovenskega posojilništva, obžaluje, da se je po nekoč zaneslo celo v to prevažno gospodarsko stroko politično strankarstvo, n. pr. na Kranjskem in Goriškem. Zaradi tega pa zelo trpi slovensko posojilništvo na gmotni škodi in na ugledu, s tem pa se tudi politično slabimo, kajti dobre gospodarske razmere so podlaga neodvisnosti v političnem oziru.

Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je v „Zvezi“ sedaj 90 posojilnic, in sicer 20 na Koroškem, 24 na Kranjskem, 11 na Primorskem in 35 na Štajarskem. Na prizadevanje „Zveze“ se je letos ustanovilo na Štajarskem 6 novih posojilnic, od katerih so tri (Št. Ilj v Slov. gor., Jarenina in Sv. Križ nad Mariborom) na jezikovni meji, kar je še posebno velike važnosti. Tajnik, ki je ob ednem revizor, je imel celo leto ogromno posla z revizijami in poučevanjem posojilnic, pri čemur pa je konštiral, da se večina posojilnic hvaležno ravna po navodilih. Skupnih aktiv so imele v „Zvezi“ stoječe posojilnice v pretečenem letu približno 14 in pol milijona goldinarjev ter so napravile 110.234 64 gld. čistega dobička, kar je nepregledno velikega pomena za narodno gospodarstvo Slovencev.

K točki 3. se poroča, da je imela „Zveza“ v pretečenem letu s preostankom vred 4161 gld. 36 kr. dohodkov ter 3114 gld. 98 kr. stroškov, tedaj gotovine že 1046 gld. 38 kr.

Pri točki 4. se sprejmejo nekatere premembe v pravilih, kar prinese natančno „Letopis“.

K točki 5. govori ravnatelj g. I. Lapajne o gospodarski organizaciji na Slovenskem ter predlaga: „Zveza slovenskih posojilnic naj deluje na to, da se ohrani solidarnost na gospodarskem polju in naj skuša, preprečiti, da bi se širili slabi gospodarski nauki. Eden narod, edna sama gospodarska organizacija.“

Pri volitvi odbora se izvoli predsednikom zopet ednoglasno g. Mihael Vošnjak. Odbornikom za Štajarsko se izvolijo gg.: dr. Ivan Dečko, dr. Josip Sernec, dr. Josip Vrečko, vsi odvetniki v Celju ter Fran Lončar posojilnični tajnik v Celju. Za Kranjsko gg.: Ivan Valenčič, veleposestnik v Trnovem in dr. Danilo Majaron, odvetnik v Ljubljani. Za Koroško gg.: dr. Alojzij Kraut, odvetnik v Celovcu in Valentin Podgorc, vikarij v Celovcu. Za Primorsko gg.: Slavoj Jenko, župan in deželni poslanec v Podgradu in Oskar Gabršček, župan in veleposestnik v Tolminu. Računskim pregledovalcem se izvolita gg.: Josip Kožuh, o. kr. profesor v Celju in dr. Anton Žižek, zdravnik v Vojniku.

Končno se reši še nekaj slučajnih predlogov.

Spodnje-štajarske novice.

(Instalacija) novega župnika na Dobrni č. g. Friderika Kukoviča, vrši se prihodnjo nedeljo dne 26. t. m.

(Osebna vest.) Deželnosodni svetnik in vodja ptujskega okrajnega sodišča g. Jos. Fraidl je premeščen k okrožnemu sodišču v Maribor.

(Umrli je) dne 16. t. m. nenadoma na postaji Slov. Bistrica č. g. Marko Stuhec, župnik v Stanicah pri Konjicah. Pokopan je bil v Črešnjevcu, star 59 let. Blag mu spomin!

(Skušnjo za učiteljsko usposobljenost) so napravili v Ljubljani naslednji gg. ozir. gospice iz Štajarske: Ambruš Ana iz Laškega (z odliko), Berlic Enrijeta iz Podčetrčka, Fuks Antonija od Sv. Jederti nad Laškim, Miklič Marija iz Gomilkega, sestra Boštjana Neuwirth iz Celja, Pfeifer Ana iz Šmarjete pri Ptuj (z odliko), Rieger Vildegarda iz Trbovelj-Vode, Tajnik Franjica od Št. Andraža nad Polzelo, Zupančič Ana iz Šmartna na Paki, Hiti Klotilda iz Bizeljskega, Vidmajer Tilka iz Čadrama, Ivan Polak iz Dola, Martin Slopešek od Sv. Duha pri Lučah in Jos. Troha iz Zavrča. Samo za nemško poučevanje je usposobljena Alič Terezija iz Vitanja.

(Promocija.) V soboto, dne 18. t. m. bil je na graški univerzi promoviran doktorjem prava bivši „Triglavan“ g. Milan Geršak iz Ormoža.

(Kmetijsko in bralno društvo v Grižah) ima v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor v društvenih prostorih, z navadnim sporedom in pobiranjem letnine.

(Živinorejska in mlekarska zadruga pri Sv. Jurju ob Taboru) je dobila od deželnega odbora štajarskega 250 gld. podpore pod pogojem, da pristojna dež. odboru vsak čas poslovanje zadruge po svojih strokovnjakih nadzorovati.

(Iz Zgornje Savinske doline.) Načelnikom konzumnega društva na Rečici je bil 12. t. m. izvoljen č. g. Jože Ulčnik, tukajšnji župnik in č. g. Jaka Kitak, župnik v Šmartnu, prvim odbornikom.

(Gornjegrajsko učiteljsko društvo) zboruje dne 7. decembra t. l. ob 10 uri dopoldne v Okonini (pri g. Gregorcu) po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo o letošnji glavni skupščini „Zaveze“ in „Lehrerbunda“. 4. Naši prijatelji in neprijatelji. (Na podlagi člankov v „Slov. Narodu“, „Učitelj. Tovarišu“, „Slovincu“, „Domoljubu“ in „Slov. Gospodarju“. 5. Volitev novega odbora. 6. Nasveti. Odbor.

(Šaleška čitalnica v Šoštanju) ima svoj redni občni zbor dne 26. novembra t. l. v hotelu „Avstrija“ ob 3. uri popoldne z navadnim sporedom. K udeležitvi vljudno vabi odbor.

(Kontrolor Grach) iz Laškega trga prepo-veduje baje svojim davčnim praktikantom pohajati slovenske gostilne. Aha, tudi kaj takega moram zvedeti od gospoda „graha“. Slovenski

može iz laške okolice, vzemite si tega gospoda na piko.

(Čitalnica pri Sv. Jederti nad Laškim) priredi 26. t. m. domačo veselico. Spored: 1. Na govor in sprejem udov. 2. „Lepa naša domovina“, „Preljubo veselje“ pojo domači pevci. 3. „Štruklji“ (šaljivi nastop). 4. „Pesem slepca“. Solo s spremeljevanjem na citre. 5. „Ubožec“ (šaljiv nastop). 6. Copernija. Med točkami svira domača godba. Vstop prost. Začetek ob 4. uri popoldne.

(Iz Trbovelj). V nedeljo, dne 19. t. m. imelo je pevsko in tamburaško društvo „Zvon“ svoje letno zborovanje. Društvo, katero je dosedaj sestalo samo iz 12 udov, naraslo je v zadnjem času na 38 tamburašev. Kdor pozna razmere naše doline, pripoznati mora, da je to velik napredek, katerega zamore vsak narodnjak le z veseljem pozdravljati. Dal Bog, da bi društvo v slogi in v vztrajnosti cvetelo in dospelo na ono višino, da bode v čast — ne samo do mačinom, temveč vsemu slovenskemu narodu. V odbor so bili voljeni sledeči gospodje: Predsednikom: J. Goropevšek, posestnik. Podpredsednikom: M. Dolničar, veleposestnik. Tajnikom: A. Kuhar, učitelj. Tajnik. namestnikom: J. Pleškovič, uradnik. Blagajnikom: J. Krammar, trgovec. Blag. namestnikom: F. Dežman, uradnik. Pevo- in glasbovodja: L. Plavšak, učitelj. Računskim preglednikom: J. Gorjup in J. Volkar, uradnika. Odborniki: J. Moll, F. Kajtna, L. Plavšak, F. Uranič, J. Sporn in A. Božič.

(Bralno društvo na Frankolovem) priredi v nedeljo, dne 3. decembra t. l. po večernicah v šolski sobi društveno zborovanje, pri katerem bo govoril potovalni učitelj g. Ivan Belé o sadjereji in vinoreji. Pobirala se bo pa tudi društvenina, da si zamore društvo za novo leto naročiti potrebne časnike. K mnogobrojni udeležbi vabi tem potom predsednik.

(Iz Brezja pri Rajhenburgu) se nam poroča, da je nastala v ondotnem kraju velika revščina vsled ujm v obeh zadnjih letih. Lani je toča pobila vse pridelke za živinski in človeški živež. Dobri ljudje so posodili nesrečnežem semena, da so zamogli obsejati svoje njive. Ali prišla je tudi letos toča ter uničila vse pridelke, tako, da kmetje niti izposojenega semena ne morejo vrniti. Siromaki so prosili pomoči pri brežiškem okrajnem glavarstvu ter pri svojem poslancu v drž. in dež. zboru č. g. Žičkarju. Odgovora ni od nikoder, pa tudi pomoči ne. Vlada, ki ima milijone za topove, pušča pone srečence skoraj gladu umirati. Mladi ljudje se kar skupno izseljujejo ter puščajo otroke in starce občin.

(Občinski urad Zagorje pri Pilštanju) še vedno rabi nemški pečat. Stvar je baje še zelo staroveška: župan pritiska nemški, a tajnik pa slovenski pečat, kar pač najbolj kaže zmedenost naših županov, ki bi morali vendar biti cvet razumništva in narodnjastva na deželi. Celjski „Local-Museum“ baje zbira zaostale samonemške pečate po Slov. Štajarju ter daja odškodnino. Zagorski župan, takoj v Celje z vašim nemškim pečatom!

(V vitanjskem trgu) na posestvu slov. kolarja M. Lorger-ja, začelo je izvirati kameno olje ali petrolej. Drugi spet pravijo, da je naphta. Dotično posestvece je že prodano, pa ne kateremu našincu, ampak — Židu Münzerju, ki že ima tudi Mulleyeve fužine. Posestvece je prodano za 3000 gld. Vrh tega še dobi Lorger do svoje smrti vsako leto po 200 gld. Po njegovi smrti pa dobiva to svoto njegova žena. Ali si bode še ruval Lorger lase, Žid Münzer pa še bolje ležal v denarjih kakor že leži.

(Iz Št. Jurja ob juž. žel.) se naznanja, da je izvoljen načelnikom kraj. šol. sveta g. Franc Praunseis sen., namestnikom č. g. župnik Valent. Mikuš; odborniki so gg.: Franc Kartin, Franc Pisanec, Anton Ratej in Jože Podgoršek. Želimo novemu krajnemu šol. svetu, da narodno pregreho starega kraj. šol. sveta opusti, in začne sedaj vendar enkrat slovensko uradovati. Živeli slovenski narodnjaki!

(Slov. Bistrica.) Pretečeno nedeljo so si Slovenci v Slov. Bistrici ustanovili čitalnico ter s tem položili temelj narodni organizaciji. Udeležba je bila mnogobrojna, navdušenje veliko. Predsednikom je bil izvoljen dr. Urban Lemež.

Ker so tudi v odbor bili voljeni sami odlični narodnjaki, je nada opravičena, da se z ustanovitvijo čitalnice začenja novo, lepše življenje za slovenjebistriške Slovence.

(Nemški „Studentenheim“ v Ptuj) se snuje na temelju pruskih mark. Prišlo je že baje denarja iz vseh pruskih provincij, seveda kapajo marke le — polagoma. Tudi z domačim denarjem hodi ptujskim očetom trda, sicer bi ne bili zopet prosili posojila 30.000 gld.

(Jezikovno usposobljen uradnik) je pač preiskovalni sodnik pri rogaškem okraj. sodišču. Isti ne zna zadostno ne slovenščine ne nemščine. Opraviti ima izključno le s Slovenci, ker druge narodnosti v rogaškem okraju ni. Ljudje se vkljub sodniški avtoriteti ne morejo smehu vzdržati, če govori ta sodnik z njimi. Tako pripovedujejo, da je imel nedavno veliko strank v sobi ter je postajalo pretesno. Zakliče zaradi tega prisotnikom: „Napravite trg, trg hočem imeti!“ Seveda ga ni nikdo razumel, kajti mož je prestavil nemški „Platz“ v — trg! Zakaj ne — sejmišče?

(Nova deželna trsnica) se dovoli na deželne stroške v Spod. Veličini pri Mariboru.

(Štajarske hiralnice) so neki takšni uzor zavodi, da je sklenil dež. odbor razstaviti njih uredbo na pariški razstavi prihodnje leto. Ne ve se še sicer, ali prideta tudi vojniški Stallner in Golubkovič s svojim uzorom v Pariz.

(Zoper razpadanje kmetij na Štajarskem) namerava deželni odbor nekaj ukreniti. Za sedaj je naročeno vsem občinskim uradom, da natančno sestavijo počenši z novim letom: koliko posestev je bilo na dražbi prodanih zaradi zadolženja, koliko posestev se je razkosalo in koliko so jih nakupili ljudje, ki niso kmečkega stanu.

(Na graškem vseučilišču) se je vpisalo v tekoči zimski tečaj: na bogoslovnem oddelku 91 rednih in 4 izredni slušatelji, na pravoslovnem 769 rednih in 39 izrednih, na zdravoslovnem 331 rednih in 49 izrednih, na modroslovnem 97 rednih in 53 izrednih, za lekarstvo se je oglasilo 44 slušateljev, vseh skupaj tedaj 1477 slušateljev. V primeri z dosedanjimi tečaji število slušateljev v Gradcu pojema.

Druge slovenske novice.

(Osebna vest) Deželnosodni svetnik v Kranjski gori g. Fran Andolšek je premeščen k dež. sodišču v Ljubljano. Pisarniškim predstojnikom v Novem mestu je imenovan g. J. Lošak, dosedaj sodni oficijal v Ribnici.

(Požar.) Na Dobrovi pri Ljubljani je v noči 18. t. m. uničil požar gospodarska poslopja dveh posestnikov. Škode je baje okoli 10.000 gld. Zažgal je nek postopač iz Brezja, ker mu dobrovski župan ni hotel izplačati 10 gld., katere si je baje prislužil v prisilni delavnici.

(Umrl je) dne 21. t. m. župni upravitelj pri Sv. Lenartu pri Škofji Loki, č. g. Jan. Vavpotič. R. i. p.!

(V Kranju) so izkopali na posestvu Pavšlerja mnogo starinskih stvari, kakor srebrnine, zlatnine, korale, posodo itd.

(Umor.) V Lukovici je prerezal neki hlapec kovaču Jos. Korošču vrat, ki je takoj umrl.

(Mila jesen.) Iz Gorenjskega nam je poslal večletni naročnik cvet. od jagod, katerega je odtrgal na poti k Sv. Joštu pri Kranju dne 20. t. m., našlo se je še več pomladanskih cvetic.

(Prememba dekanij.) Iz moravske dekanije so se izločile župnije Hotič, Sava, Št. Lambert in Zagorje ter se priklopile litijski dekaniji, nasprotno pa sta župniji Brdo in Zlato polje izločeni iz kamniške ter pridružene moravški dekaniji.

(Cigan Held), katerega je svoječasno porotno sodišče zaradi roparskega umora obsodilo na smrt, pa se je vsled važnih izpovedeb uvedlo novo sodno postopanje, je bil 20. t. m. pred istim porotnim sodiščem zopet na smrt obsojen.

(Pri Sv. Križu pri Kostanjevici) je novo šolsko poslopje že pod streho. Tukaj sta razpisani prvo in drugo učiteljsko mesto; v Veliki dolini, od koder pride g. učitelj Benedičič za nadučitelja v Cerklje pri Krškem, je razpisano tudi drugo učiteljsko mesto.

(Vinska kupčija na Dolenjskem) osobito med Savo in Krko, je bila v mesecu novembru kaj živahna. Od vseh strani, osobito iz Ljubljane in z Gorenjskega so prišli krčmarji in vinotržci. Vsled tega je imelo vino tudi lepo ceno, od 20 do 25 kr. liter.

(Volka) je ustrelil v logaški okolici lovec Serini.

(Županom v Postojni) je izvoljen mesto umrlega Vičiča, g. Josip Dekleva.

(V Postojni) je novo šolsko poslopje, krasna zgradba na jako pripravnem prostoru, že pod streho in bode v bodočem letu dovršeno.

(Celovec napreduje!) Celovec je dobil avtomatične naprave, ki toči žganjarjem kar na ulici „žgočo kapljico“. Le par krajcarjev je treba vreči v avtomat, in žganjar si „priveže svojo dušo“.

(Posojilnica v Št. Jakobu v Rožu), najstarejša posojilnica na Koroškem in sploh edna najstarejših slovenskih posojilnic, je priobčila račun za svoje 27. upravno leto za dobo od 1. sept. 1898 do 1. septembra 1899. Imela je v tej dobi 375.598 gld. prometa in 211 gld. čistega dobička. Njena rezerva znaša 12343 gld. Ta posojilnica je edina na Slovenskem, ki ni še vravnana kot zadruga v smislu zakona z dne 7. aprila 1873, marveč v smislu zakona z dne 26. nov. 1852.

(Ustreljen tat.) Na Strojni na Koroškem je ukradel kmet Kosmač svojemu sosedu kravo ter jo prodal. Tatvina se je razkrila ter je prišel orožnik po njega. Prvič mu je tat zbežal, pri drugem poskusu pa ga je ustrelil. Upravičen v to orožnik ni bil ter bo tudi zaslužen kaznovan.

(Umrli je v Trstu) ugledna slovenska gospa Terezija Metlikovič, ki si je z neumornim nabiranjem za slovenske dobrodnele zavode, posebno za družbo sv. Cirila in Metoda, pridobila nevenljivih zaslug. Blagi slovenski ženi trajen spomin!

(50letnico goriške gimnazije) so praznovali dne 10. t. m. V tej dobi je vodilo gimnazijo osem ravnatelj, učilo je 172 profesorjev in zrelostne izpite je prestalo 702 dijakov.

(Samomor starke.) V Reki je skočila iz četrtega nadstropja 82letna Jožefa Scagliardi ter se ubila.

(Obzirnost proti Italijanom v Istri.) V Kopru je bilo obtoženih več učiteljskihnikov, ki so vpili: „Eviva l' Italia!“ (Živela Italija). Deželni šolski svet pa je od obtožbe odstopil. Kaj bi se zgodilo slovenskemu dijaku, če bi javno klical n. pr.: Živela Rusija!

(Zakasneli protest.) Piran v Istri bode v svoji seji dne 26. t. m. tudi protestiral zoper hrvaški gimnazij v Pazinu. Malo pozno so se zbudili, a za osmešitev je še vedno čas.

(Na I. izrednem občnem zboru akad. društva „Slovenija“ na Dunaju) dne 16. t. m. novo voljeni odbor sestavil se je sledeče: Predsednik: cand. phil. Hinko Vodnik. Podpredsednik: cand. iur. Anton Božič. Tajnik: stud. med. Rudolf Kobal. Blagajnik: stud. med. Gabriel Hočevar. Knjižničar: stud. phil. Hinko Klešnik. Arhivar: stud. iur. Avgust Sedlar. Gospodar: stud. phil. Niko Zupančič. Namestnika: stud. phil. Franc Kobal in stud. iur. Karol Troha.

Državni zbor.

V seji 16. t. m. so se nadaljevale debate glede izgrediv na Moravskem. Govorilo pa se je večinoma le o židovskem umoru v Polni. Izvoli se odsek 36 članov, ki bodo preiskovali v koliko se je državna oblast zakrivila pri izgrediv na Češkem in Moravskem. V isti seji je prečital celjski poslanec Pommer lažnjivo in nesramno interpelacijo glede sodnih razmer v Celju, o čemur še govorimo.

Kulturnega pomena je bila seja dne 17. t. m. V isti seji se je po kratki debati v drugem in tretjem branju skoraj ednoglasno sprejel zakon za odpravo časniškega in koledarskega kolka. Preostaja le še pritrdila gosposke zbornice, in zakon se predloži cesarju v sankcioniranje. Z novim letom 1900 se tedaj odkrižamo zastarele ovire v ljudski naobrazbi. V isti seji se je sprejel tudi zakon za odpravo državnih mitnic. Nemški levičarji so mislili, da so že preveč ko-

ristnega storili, zato pa so se zopet vrnili k svoji običajni zabavi: čitati so jeli predlog, naj se Thunovo ministerstvo posadi na obtožno klop zaradi rabe § 14.

S tem praznim predmetom se je potratila tudi skoraj celodnevna seja 21. t. m. — Poslanec Zimmer poda s svojimi tovariši predlog, naj se zakon o ministerskih pokojninah premeni tako, da dobo le oni ministri, ki so ob enem državni uradniki, po odstopu pokojnino, dočim ostali ministri naj ne dobo ničesar.

Druge avstrijske novice.

(Deželni zbori) začnejo redno delovati še le v mesecu aprilu in majniku prihodnjega leta. Morda se skličejo še pred koncem leta k običajni seji gledé sklepa o budgetnem provizoriju, gotovo pa še to ni.

(Križa v ministerstvu.) Cesar je sprejel v ponedeljek in torek voditelje raznih strank državnega zbora v posebni avdijenci. Prigovarjal jim je, naj storijo vse, da bo rešil parlament še pred novim letom najnujnejše zakone o državnih interesih. Raznesel se je bil istočasno tudi glas, da je grof Clary podal odstavko, katere pa da cesar ni sprejel. V imenu Jugoslovanov je sprejel cesar poslanca Povšeta in Bulat-a. Pozival ju, naj vplivata na svoje tovariše, da sodelujejo pri rešitvi nujnih državnih zadev. Poslanca sta izjavila, da se jugoslovanski poslanci ne bodo odtegovali svojim dolžnostim napram državi, vendar sta pa tudi izrekla skrb za bodočnost, ker se je dosedaj na opravičene želje in zahteve Jugoslovanov premalo oziralo. Cesar je na to pripomnil, da ne bo nobena narodnost trpela škode ter se ne bo proti nobeni narodnosti vladalo.

(Delegacije) se snidejo 30. t. m. na Dunaju. Poprej pa se še morajo dognati dogovori med kvotnima deputacijama, sicer se ogrska delegacija ne udeleži posvetovanja. Grof Goluchowski predloži prvi dan svoj ekspeze in proračun, potem pa se poda avstrijska delegacija v Budimpešto.

(50letnica Strossmayerjevega vladikovanja) je obhajal ves slovanski jug dne 18. t. m. ne hrupno, toda prisrčno. Bože živi!

(Češki župani okraja Trebiča) so poslali cesarju naslednjo brzojavko: „Vaša kraljeva milost! Mi danes zbrani župani v zaupnem posvetovanju položimo pred prestolom Vaše milosti izraze največje udanosti ter prosimo v težki krivici, ki se nam je zadala z odpravo jezikovnih naredeb, od Vaše milosti kot stebra pravice in resnice varstva in zaščite.

Vojna v Afriki.

Angleški general White je pregnan iz Ladysmitha. Mesto je bilo že pred tednom v plamenu. Angleži so se pomaknili v bližnje višave, od koder pa so jih tudi Buri pregnali par milj proti jugu. Utaborili so se blizu Forts Spruita, a Buri so jih popolnoma obkolili. Bombardovanje Kimberleyja se nadaljuje. Angleži so si zamislili posebno zvijačo: razobesili so na vsaki hiši zastavo rudečega križa, ki je sovražniku znamenje, da se nahajajo v hiši ranjenci. Burski general Cronje je proti tej zvijači protestiral, ker pa se mu ni ugodilo, je zapovedal streljati na vsa poslopja. Angleški oklopni vlak so Buri med Eastcourtom in Pietermaritzburgom napadli s tako silo, da so razbili več voz ter je od 180 angleških vojakov pribežalo nazaj v Pietermaritzburg samo 15. Razun Colesberga so se polastili Buri tudi angleških mest Aliwal Nort in Burghersdorp. Oba angleška generala Buller in White sta s svojimi četami osamljena. Buri pazijo, da se te dve sovražni armadi ne združita. Med Colenso in Eastcourtom pričakuje 10.000 Burov na prihod generala Bullerja, ako bi se ta hotel z Whitom združiti. Na onem mestu se je nadejati tudi v kratkem velike bitke. Pričujejo tudi pomožnih angleških čet iz Kapstadta ali pa iz Durbana. Ob južni oranjski meji imajo Buri zasedene vse važne kraje. Vsa večja mesta so v njihovih rokah, pa tudi vse tri železnične zveze imajo Buri v oblasti. Iz Praetorije so poslali Buri v Ladysmith 20 železniških vlakov, da prepeljejo angleške vjetnike. Buri premorejo pri Pietermaritzburgu nad 20.000 mož. Med angleškimi vjetniki se je

pojavi nevarna zavratna bolezen, angleške čete v Natalu pa zredčuje tifus, ki obtežuje sovražnikoma uspešno bojevanje.

Ogled po širnem svetu.

(Nemški cesar na Angleškem.) Dne 20. t. m. je prišel nemški cesar Viljem II. s soprogo in dvema sinovoma v London, kjer je ostal pet dni na dvoru kraljice Viktorije. Potem prebije tri dni pri velškem princu ter se poda končno na lov v severne dele Angleške.

(V Armeniji) se pojavljajo zopet nemiri. Turki so se menda navadili, da priredijo vsako leto proti zimi običajni „furovž“ nad zbeganimi armenskimi kristjani. Klanje se ponavlja zopet okoli Erzeruma, toda turške oblasti mežijo na obe očesi.

(Na Filipinih) se je dne 12. t. m. pri San Juancinto bil hud boj med amerik. prostovoljci in Filipinci, Filipinci so izgubili 300 mož, na strani Amerikanov je ubitih samo 7 mož ter nekaj ranjenih. Imamo tedaj istočasno dvojno bojišče, v Afriki in v novem svetu.

(Rusi) so zasedli po najnovejših poročilih Herat v Srednji Aziji.

Dopisi.

Iz Št. Petra v Savinski dolini. Čudno se Vam bo zdelo, ako Vam poročam, da se imamo tukaj še vedno boriti proti prisiljenim nemčurskim podrepnikom. Novi občinski odbor je pri svoji prvi seji nastavljal za vse posle v občini le ednega slugo in s tem odklonil pismo Lenko tovrstnemu podrepniku Jarnaču (Vaši) začasno službo. Ta je res tudi takoj oddal mrliške in meso-ogledne liste. Pa kaj si zamisli lisičja duša? Zoper odbor napravi tožbo na celjsko glavarstvo, da le on pozna v Št. Petru, kedaj je človek mrtev. Glavarstvo temu pritrdi in zapove občinskemu odboru, naj da Vašlu njegove „mrliške akte“ nazaj, ter da postane isti zopet ogleda. Občinski odbor pa je že bil postavil za ta posel moža, ki ima isto skušnjo, da pozna žive od mrtvih, in katerega je že tudi glavarstvo potrdilo. Jarnač ali Vaše je tista Lenkotova podrepna muha, ki je pomagal pri stavbi nove šole. Tačas je snedel marsikako pečenko, celo pečene kokoši so mu hraspale grlo na občinske stroške. Kaj pa je s staro šolo? To prepotrebno poslopje je tudi pomagal Jarnač spraviti za ničeno ceno Lenkotu v pest. Jarnač je sploh tisto človeče, ki je storilo vse, kar je le bilo Lenkotu v dobiček, za celo občino pa v zgubo in nečast. Lenko sam pravi, da je bila to njegova desna roka, s katero je za 10 let naprej „gospodaril“. Lenko je dobil prvo plačilo s tem, da se je prevrgel z županskega stola, pa tudi Jarnača je doletela pravična kazen: zgubil je vse zaupanje ter službo pri občini.

Koliko je dolga na sedanji občinski koči, koliko je stala stara šola in kaj pomeni 10letno Lenkotovo gospodarjenje pri naši občini, o tem drugokrat. Za sedaj se zavedamo, da smo na krmilu Slovenci brez Lenkovcev, od katerega si tudi ne pustimo slug vsiljevati.

Iz Brežic dne 17. novembra 1899. Naš notar dr. Wiesthaler in slikar Sikošek sklenila sta nekako tajno pogodbo na vzajemno podporo v boju za vsakdanji kruh.

Natančne medsobne zaveze med tema pošteniakovičema nam sicer niso znane, iz čisto zanesljivega vira pa vemo in smo pripravljeni po pričah dokazati, da mazač Sikošek prav pridno agitira od krčme do krčme za Wiesthalerjev žep, slovenskim kmetom se nesramno laže, da opravlja notar vse pisarniške posle za eno tretjino ceneje, kot druge slovenske pisarne.

Ko je bil priromal naš notar od severa v najnižjo nemško trdnjavo zelene Štajarske, ni mu zadostovalo naznačiti svojo nemško firmo, kakor so to njegovi predniki storili, samo z ednim napisom, ampak razobesil je, da bi bolj vleklo, kar dve tabli, edno na pročelju svoje pisarne, drugo na postranski steni.

Ako prideš po zagrebški cesti v Brežice, opaziš takoj dva klasična napisa v nemškem jeziku.

Na edni tabli čitaš: „K. k. Notariat“, pod tem napisom zasveti se ti pa mestno-občinska

prepoved: „Hier ist das Betteln bei Strafe von 2 Gulden verboten.“ Čudna reklama!

Slovenski groši tedaj ne smrdijo gospodu notarju, kar so že pač opazili slovenski prebivalci brežiškega okraja tedaj, ko vidijo dr. Wiesthalerja v strastnem boju stati zoper naše najsve-tejše pravice, za Sikošekovo umazano beraštvo se pa naj pobrigajo merodajni krogi.

Kolesarji pozor!

Izumitelj novega kolesa g. Ivan Bajda, razstavi na splošno željo že v nedeljo, dne 26. t. m. svoj bicikel v dvorani kluba slovenskih biciklistov v Celju ter se bo na istem tudi vozilo.

Loterijske številke.

Gradec 28. okt. 1899: 46, 90, 72, 82, 70.
Dunaj " " " 8, 36, 26, 70, 15.

†
Matija Dolničar, veleposestnik v Trbovljah, naznanja sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njegova predobrotljiva soproga, ozir. mati in sestra, gospa

Terezija Dolničar vdov. Polak roj. Holobar

danes zjutraj ob polu 7. uri po kratki, mučni, bolezn, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, umrla.

Pogreb drage rajneke bode iz hiše žalosti v petek, ob 9. uri dopoldne, na pokopališče v Trbovljah.

Sv. maša zadušnica se bode brala v ponedeljek ob 8. uri v farni cerkvi v Trbovljah.

Prerano umrlo priporočamo v blag spomin.

V Trbovljah, 22. listopada 1899.

Franc, Rudolf, Jožef, Terezija, Angela Polak, Zorica Dolničar, otroci.

Ivan in Anton Holobar, brata.

†
Tužnega srca javljamo vsem prijateljem in znancem, da je dne 20. novembra ob deveti uri dopoldne preminul nepozabni sin, oz. brat

IVAN JAN

osmošolec na celjskem gimnaziju

po dolgotrajni bolezni.

Izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo veleč. domači duhovščini, vlč. g. župniku Cizej-u, nadalje čast. profesorju Kardinar-u, posebno tudi gg. dijakom-prijateljem pokojnika na obilni udeležbi, kakor tudi vsem domačim udeležencem, pred vsem blagor. rodbini Skaza in pa škalskim faranom.

Žalujejo ostali.

Pristna letošnja vina

iz Laškega okraja oddaja po najnižjih cenah „Kmetijsko društvo v Laškem.“ (359) 2—1

Postranski zaslužek, trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače varovalne družbe prve vrste — Ponudbe pod „1798“ Gradec, poste restante. (155)

Posestvo v Ljubečni

je prodati ali se da v najem. Posestvo obstoji iz 5 oral. novo zidane hiše, v kateri je tudi prodajalna in gostilna. — Več pove Ferd. R. kef, Spodnja Hudinja (359) 3—1 pri Celju.

Išče se najemnik

(359) 2—1

za dobro obiskovano gostilno in trgovino mešanega blaga blizu večjega trga in rudokopa. Omenjeni mora biti zmožen obeh jezikov. Poleg se še tudi odda

mlin in žaga.

Več pove upravništvo „Domovine“ v Celju.

Ante Beg

urednik „Domovine“

Ivana Beg roj. Praprotnik

učiteljica

— poročena —

Celje

Ljubljana

dne 18. novembra 1899.

— Mesto vsacega posebnega naznanila. —

Trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja
tiskarna * knjigoveznica

Rotovška ulica št. 1
Graška cesta št. 2.

Dragotin Hribar-ja v Celju

Velika izbira v
vsakovrstnih
* **kasetah** *
albumih za slike,
albumih za poezije
in v instrumentih,
kakor:
gosli, citre, kitare,
tamburice i. t. d.

• Priporoča za božično sezono: •
svilnati papir v vseh barvah,
barvani papir na eno ali obe strani,
zlati in srebrni papir,
zlati peno,
podobice za jaslice,
perje za cvetlice,
cvetje in žico za cvetlice,
barvo za mah i. t. d.

Lastna zaloga
krasnih * * *
→ * * * **razglednic**
s cveticami in verzi itd.

• Za preprodajalce popust. •

Vse po najnižjih cenah.

Zahvala.

Moj mož Pavl Leitgeb, okr. šol. nadzornik v Celju, umrl je na zastrupljenju krvi. Bil je zavarovan proti nezgodam pri glavnem zastopništvu „Nationale“, zavarovalni delniški družbi v Gradcu, za 5000 K a. v., reci pet tisoč kron, k dobremu svojih dedičev. Dne 11. novembra bilo je glavno zastopništvo po sirotinskem uradu obveščeno in prejelo odlok, da se izplača vdovi umrlega 2400 K, ostanek pa 2600 K ima se pri sirotinskem uradu vložiti. Že dne 16. novembra izplačalo je glavno zastopništvo obadva navedena zneska.

Dolžnost mi je vsled te kulance izreči glavnemu zastopništvu „Nationale“, delniški družbi proti nezgodam, svojo najtoplejšo zahvalo in pripoznanje.

V Celju, dne 16. novembra 1899.

(360) 1

Marija Leitgeb

vdova okraj. šolskega nadzornika.

Resničnost gorenjega izplačanja potrjuje

c. kr. okrajno sodišče
kot sirotinski urad v Celju.

Fr. Pirkmayer
varuh.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič

(351) 24-2

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine, kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho vele-spoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujeva.

Spoštovana gospodinja!

Sežite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, kateri dosedaj o testninah niti slišati niso hoteli.

Najine testenine se dobé v vseh boljših prodajalnicah jestvin; zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg z najino firmo.

== Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko. ==

Hrastova debela na prodaj.

Dne 5. decembra t. l. ob 11. uri prodaja se potom pismenih ponudeb pri kralj. gozdarskem ravnateljstvu v Zagrebu **950 hrastovih debel**, ki se nahajajo v šumi **Seča** in **Branislavec** državnega gospodarstva Veliki Tabor. Dotična debela so na prostem zaznamovana s številkami od 1—950, procenjena na 635 m³ za izdelovalni, in 1947 m³ za kurjalni les.

(361) 1

— Izklicna cena je 8.737 gld. —

Dražbeni pogoji se zamorejo videti pri kr. gozdarskem ravnateljstvu v Zagrebu, pri kr. gozdarskem uradu v Velikem Taboru ter se na zahtevo tudi dostavijo.

Kr. šumarsko ravnateljstvo v Zagrebu, 17. listopada 1899.

Oelzova kava

je vsak **bolj priljubljena** ker napravi
dan **zdravo**, slastno in tečno, užitno in
hranilno.
Rdeči zavoji z belim trakom.

Mieika, kaj pa neseš?

Suhe gobe!

Kam?

V Celje!

Komu?

Veš, tistemu **Antonu Kolencu!**

Kje pa je ta?

V „Narodnem domu“!

On kupuje vse, kar le imaš za prodati,
ter plača najdražje! Svetujem ti, pojdi tudi ti k
njemu, pošteno ti bode postregel, kakor je sploh
pri **Slovencih** navada!

Slovenski kolesarji

pozor!

S 1. vinotokom t. l. prevzel
sem zastopstvo in prodajo koles
(biciklov) najslavnejših tvrdk,
osobito pa razpečavam po jako
nizkih cenah kolesa

„Meteor“ in „Elektra“

katera so z najnovejšimi in do-
sedaj od drugih tovarn še ne
dosežnimi iznajdbami dovršena.
Obveščam ob enem, da bo-
dem s pričetkom prihodnje se-
zije imel v zalogi razven koles
tudi vsa dela taistih, nadalje
kolesne potrebščine kakor sve-
tilke, zvonce, sesalke, lepilo,
snažilno orodje i. t. d., ter da
bodem preskrboval tudi popra-
vila koles.

Kulantno postrožbo zajam-
čim in se priporočujem za
mnogobrojna naročila

Josip Širca

v Žalcu, Savinska dolina.

Ugoden nakup!

(355) 3-2

Proda se

hiša z vrtom, hlevi in gospodarskimi poslopji,
ležeča v okolici četrte ure od mesta. Istotam
je tudi dobro vpeljana gostilna.

Cena 3200 gld.

Več pové upravništvo „Domovine“.

Poštna upraviteljica

sprejme se z dnem 1. januarja 1900 za pošto **Dol** pri
Hrastniku. Ponudbe naj se pošljejo do 10. decembra t. l.

Franc Majcen, poštar.

Učenca

za mešano trgovino sprejemem 1. januarja 1900. Imeti
mora posebno veselje do trgovine, in prav dobro šolsko
spričevalo ter biti poštenih starišev.

V moji trgovini dobiti je vedno prav lepo pre-
divo, klg. po 36 kr. in lepa ovčja volna, klg. po
80 kr. — Za obila naročila se priporoča

Franc Majcen

(341) 3-3

trgovec.